

“אורות הפרשה”

עלון פרשת השבוע
כיתה קטנה אבל גדולה

בס"ד ♦ שבת קודש פרשת ויגש ♦ ט' טבת תשע"ג ♦ עלון מספר 18

זמני השבת – שעון חורף

מוצ"ש	הד"נ	
17:19	16:04	ירושלים
17:21	16:19	תל אביב
17:22	16:20	באר שבע

העלון יוצא לעילוי נשמת שמואל ברוך בן יהודה ז"ל

הרב שי הירש – יחסי יהודה ויוסף והשפעתם על ההיסטוריה הישראלית

“ויגש אליו יהודה” – אחת התופעות המופלאות ביותר בדברי ימיו של עם ישראל הוא החלוקה והפיצול שהיו מנת חלקו של העם כמעט בכל עידן היסטורי. מפורסמת ההלצה העממית כי לכל שני יהודים יש לפחות ארבע דעות... המהר"ל בספרו 'נצח ישראל' עוסק בהרחבה בשאלה הזו (פרקים ב', ג', לד') כיצד יכול להיות שדווקא עם ישראל שנושא את בשורת האחדות בעולם סובל כל כך מפלגנות ומחלוקת המתבטאת בעבודת אלילים? המהר"ל מסביר על פי עקרון "כל הגדול מחברו – יצרו גדול הימנו", כי אדרבה, דווקא משום שעניינו המיוחד של עם ישראל הוא איחוד כל הפירודים שבעולם, על כן נאלץ הוא להתמודד עם יישומה של האחדות בפועל וזאת על ידי איחוד כל השיטות השונות. וכן שישנו בעולם מניעה עקרונית להופעת האחדות השורשית כאשר בימות המשיח המניעה תוסר על ידי פעולת עם ישראל. נסביר במקצת את הדברים, אחדות, איננה אחידות! אחדות אמיתית יסודה הוא הכרה באופי המיוחד והשוני אשר בזולת. בשלב השני, נוצרת ההבנה כי כל צד מעשיר את זולתו דווקא באותם עניינים הנמצאים אצלו ולא אצל זולתו. "אני בריה וחברי בריה.." (ברכות) "אלו ואלו דברי אלוקים חיים" (עירובין). ולאחר מכן ניתן ליצור יצירה שלמה באיחוד המעלות של שני הצדדים. אחת המחלוקת הבסיסיות ביותר בדברי ימי עם ישראל הינה מחלוקתם של יהודה ויוסף בסוגיית ההנהגה הציבורית של עם ישראל. מהו אופייה של התרבות הישראלית? ומה צריך כתוצאה מכך להיות אופי יחסנו לאומות העולם? (ועיין "המספד בירושלים" הראי"ה זצ"ל). כעבור מאות שנים מזמנם של יהודה ויוסף, לבשה מחלוקת זו פן של קרע מדיני ורוחני בדמות הקמת מלכות ישראל הארצית "חילונית" המנסה להשתלב תרבותית במרחב האילי המזרח תיכוני ולעומתה מלכות יהודה הנאמנת למלכי בית דוד והתורה, "היתה יהודה לקדשו". במהלך קרוב לאלפיים שנה מלכותו של אפרים בכורו של יוסף נעלמה מהמישור הגלוי של ההיסטוריה ונשארה בקרב המוני העם שאיפה עתידית רחוקה שיבוא יום ובו יחזרו עשרת השבטים האבודים ובינתיים את ההיסטוריה הגלויה של ישראל הנהיג שבט יהודה האמון על התורה והמצוות כגורם הבלעדי והמוחלט. בדורנו, בו זכינו לחזרת כוחו הארצי-חומרי של עם ישראל על הקמת מדינת ישראל ושיבתו של עם ישראל אל חיקה של משפחת העמים, נדרשת עבודה מרובה על מנת להתאים בין כוחות החול וכוחות הקודש שבאומה ולהוציא מקרבה את דרך ההשפעה אשר תשמור על ייחודו של עם ישראל מחד אולם מאידך תקדם את כל האנושות כולה אל עבר אחרית הימים ולא תזניח אותם לשקוע בתהומות רשעה וברבריות. נאמנים עלינו דברי הנביאים (ישעיהו, יחזקאל) כי סופו של תהליך זה יביא לתחייה רוחנית אמיתית אשר יש בה בשורה של ממש לישראל ולאנושות כולה והיא אשר תהווה את הדרך הראויה לגאולת העולם כולו. "וסרה קנאת אפרים וצוררי יהודה יכרתו, אפרים לא יקנא את יהודה, ויהודה לא יצור את אפרים." (ישעיהו יא', יג) "אני לקח את-עץ יוסף אשר ביד-אפרים ושבטי ישראל חבנו ונתתי אותם עליו את-עץ יהודה ועשיתם לעץ אחד והיו אחד ביד. ועשיתי אתם לגוי אחד בארץ בהרי ישראל ומלך אחד יהיה לכם למלך ולא יהיו עוד לשני גוים ולא יחצו עוד לשתי ממלכות עוד.. ונדעו הגוים כי אני ה' מקדש את-ישראל בהיות מקדשי בתוכם לעולם." (יחזקאל לז' טו-כז בדילוג)

למשפחת כיתה ט/3 שלוחה ברכת שבת שלום

בתכונה רבה היתה נוהגת הדלקת נרות החנוכה של הצדיק ר' דוד מטאלנא זצוק"ל. מנורת החנוכה היתה של זהב טהור, ועשויה מעשה אמן, במלאכת מחשבת ואמנות נפלאה. החסידים היו מתאספים בחגיגות מיוחדת לבית הרבי, ושירות זמירות קודש היו ממלאות את חללם של לילות החנוכה. פעם אחת, לביל ראשון של חנוכה, כשהרבי התכוון להדליק נר חנוכה, וכל החסידים עומדים צפופים סביבו, נגש הרבי לחסיד אחד ואמר לו: שמע נא: אשתך הלא גוצה היא, איך אתה נוהג כשאתה צריך לדבר עמה: האם אתה מרכין את עצמך אליה, או שהיא מגביהה עצמה אליך? ותיכף כשאמר את הדיבורים הללו, מבלי לחכות לתשובת האיש, פתח הצדיק ואמר את ברכות נר חנוכה והדליק את הנר. נתפלאו, גם אותו האיש וגם כל החסידים שהיו באותו מעמד, לדיבורים הסתומים והמוזרים הללו של הצדיק. ונתארח אז בבית הצדיק מטלנא קרובו, נכד אחיו, הצדיק ר' מרדכי דוב ז"ל מהרנייסטופול, וגם הוא, כמובן, עמד ביחד עם כל החסידים בשעת הדלקת הנרות של דודו הצדיק, וגם הוא שמע את שאלתו המוזרה של הצדיק לאותו חסיד. וכשראה את תמיהתם של החסידים על כך, אמר להם הצדיק ר' מרדכי דוב: אני אפרש לכם את דברי דודי זקני הצדיק. בגמרא אמרו: "מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה", אולם יוצא מן הכלל הזה הוא בשעת נר חנוכה, שהרי נר חנוכה מצותה לכתחילה דוקא למטה מעשרה טפחים סמוך לקרקע, והשכינה יורדת אז למטה מעשרה, ובכתבי האריז"ל כתוב, שזהו בסוד "איתתך גוצא גחין ולחיש לה". וזהו מה שרצה הצדיק לרמז ולהזכיר. למחר, בשעת הדלקת הנר השני, פנה שוב הצדיק מטאלנא לחסיד אחד, ואמר לו איזה דיבור בלתי מובן. ולקרובו הצדיק מהרנייסטופול פנה ואמר: הפעם כבר לא יעלה בידך כדאתמול. ונתפעל מאוד הצדיק מהרנייסטופול ז"ל מרוח הקודש של הטלנאי ז"ל.

"ויגש אליו יהודה", נחלקו רבותינו במדרש על מילים אלו. רבי יהודה אומר: ניגש למלחמה, רבי נחמיה אומר: ניגש לפיוס, רבנן אמרו ניגש לתפילה ורבי אלעזר אומר: ניגש ואמר, אם למלחמה, אני בא, אם לפיוס - אני בא, ואם לתפילה - אני בא. על דברי רבי יהודה שאמר, שניגש למלחמה, מובא בחז"ל שהיתה מלחמה ממש, עד אשר פחד יוסף שיחריבו את כל מצרים. ודברי רבי נחמיה שאמר שניגש לפיוס, זה נראה על פי פשטות הפסוק. אך לרבנן שאמרו שניגש לתפילה צריכים ביאור, כי מה השייכות של תפילה לפסוק זה? ועוד יש לדייק בפסוק שהרי כבר דיבר יהודה עם יוסף לפני שניגש, כמו שנאמר: "מה נאמר לאדוני" אם כן להיכן ניגש יהודה? ונראה לבאר שיכול אדם לדבר ולספר מדברי העולם, ולכוון באותה השעה על ענינים שמימיים ולעורר רחמי שמים. וזה נראה מה שכתוב "ויגש אליו יהודה" שניגש לדבר על ענין חדש. כל אדם יכול ללמוד מכך, לכל מצב שנקלע שלא יפעל רק בדרך הרגילה והטבעית, אלא שיכוון את לבו לאביו שבשמים, כי בידו לשנות את המצב בין רגע. (עפ"י הספר דברי צדיק)

"שמירת הלשון" – הלכות לשון הרע, כלל ב, סעיף י"א

אם ישבו שבעת טובי העיר לדיון, והחליטו על פי רוב החלטה. אסור לאחד מטובי העיר שהתנגד להחלטה לספר שהוא היה בדעתו להיפך מההחלטה, אבל חבריו חלקו על דעתו והחליטו נגד דעתו, כיון שזה לשון הרע. ולא מדובר רק במקרה שהחליטו שלא לספר לאחרים מה היה בדיון שאסור, אלא אפ"ל לספר דרך רמז שהשומע יבין לבד שהוא בדעתו חלק על שאר טובי העיר, אסור. ואין הבדל בין לספר בעצמו, לבין אם חברו עמד עליו בקללות וגידופין על ההחלטה, בכל מקרה אסור לספר.

הודעות ועדכוניס

שבת פרשת ויגש – שבת ישיבה
יום ראשון הלימודים יחלו – בשעה 08:30

הורים יקרים

ניתן להקדיש עלונים ושיעורים לע"נ קרוביכם ע"ה

שיעורים קבועים בפ"ש ובמוסר מועלים לאתר כל שבוע בימי חמישי. האזנה נעימה.

העלון יוצא לעילוי נשמת בחורי הישיבה שנרצחו ערב ר"ח אדר ב' תשס"ח הי"ד